

Par zāļu cenām, primārās veselības aprūpes stiprināšanu un citām aktualitātēm

Pasākumu plānā aptvertas 36 slimnīcas

Maija beigās veselības ministrs Hosams Abu Meri tikās ar reģionāļiem medijiem, lai skaidrotu veselības nozares aktualitātes un atbildētu uz jautājumiem.

IVETA SKABA

Divi informatīvie ziņojumi

30. aprīlī valdība iepazinās ar Veselības ministrijas (VM) informatīvo ziņojumu par slimnīcu tīkla attīstību, kas šogad un turpmākajos divos gados paredz iestenot pasākumus ārstniecības procesu kvalitātes pārraudzībai un efektīvai slimnīcu tīkla pārvadībai. Šis ziņojums informē par VM plānotajiem pasākumiem stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu pilnveidē: nodrošināt neatliekamās medicīniskās palidžības pieejamību katrā slimnīcā, aktualizēt prasības slimnicu darbības profiliem un to līmeniem, izziņēt reģionālo slimnīcu sadarbības tīklus un noteikt to darbības principus, sākt veidot metodisko vadību, kas nodrošinās sistēmisku ārstniecības procesu kvalitātes pārraudzību.

Pasākumu plānā aptvertas 36 slimnīcas. Saglabājot esošo slimnīcu tīklu, plānoti vērtēt medicīnisko profilu nodrošināšanu slimnīcās, analizējot slimnīcu rādītajus, kā arī vērtējot pakalpojumu pieejamību.

Savukārt 21. maijā valdība iepazinās ar VM ziņojumu "Par primārās veselības aprūpes stiprināšanu", kas sagatavots kopā ar ģimenes ārstu asociācijām un praktizejošiem ārstiem. Definēts optimālais ģimenes ārstu prakšu modelis. Pasākumi attiecas uz atvieglotu ģimenes ārstu prakšu pārņemšanas procesu, lai veicinātu jaunu ģimenes ārstu ienāšanu valsts sektorā. Paredzēts arī turpināt ārstniecības personu piesaisti un noturēšanu valsts sektorā un pilnveidot ģimenes medicīnas rezidentūras apmācību. Uzlabojumi plānoti tehniskā nodrošinājuma jomā jaunās un esošās prakses.

Pasākumiem, ko plānots sākt jau šogad, papildus nepieciešami 4,62 miljoni eiro. Nākamgad papildus nepieciešams 15,56 miljonu eiro finansējums, turpmāk — ik gadu 17,8 miljoni eiro. Iesāstot par pārvaldības, jaunās ar plānots pilnveidot esošo ģimenes ārstu prakšu kartējumu un izvietojumu. Tāpat plānots sākt ģimenes ārstu prakses stiprināšanu ar papildu darbinieku, tajā skaitā darbinieku, kas nav ārstniecības persona (piemēram, reģistratoru). 2025. gadā plānots izveidot ģimenes medicīnas metodiskās vadības centru. Primārās veselības aprūpes attīstību paredz valdības rīcības plāns un Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.—2027. gadam.

HOSAMS ABU MERI, veselības ministrs.

Publicitātes foto

Par šiem un citem aktuāliem jautājumiem veselības nozarē ministrs runāja ar žurnalistiem.

Izmaiņas nav plānotas

Tā kā daļa Aizkraukles reģiona iedzīvotājū, kam nepieciešama stacionārā ārstēšana, nokļūst Jēkabpils slimnīcā, arī aizkraukļiešiem būtisks ir Jēkabpils kolēges no "Birvās Daugavas" jautājums: kāda loma Latvijas slimnīcu tīkla, kura sakārtotā valdība šogad jau paredzējis 25 miljonus eiro, atvēlēta Jēkabpils slimnīcā, kādas izmaiņas šo iestādi varētu sagaidīt jau šogad, un kā tas ietekmētu pacientus? Ministrs saicina, ka Jēkabpils slimnīca ir viena no tām medicīnas iestādēm, kura ir visvairāk observācijas (novērošanas) gulta. No šīs naudas iestādei saņem samērā lielu summnu, lai stiprinātu uzņēmšanas nodalas darbu, neatliekamo palidžību un observā-

ciju. 25 miljoni eiro un digitalizācijas nauda, kopā 29 miljoni eiro, paredzēti tam, lai visas slimnīcas Latvijā būtu nodrošinātas ar visiem speciālistiem un visu pārējo palidžības sniegšanai.

Šogad Jēkabpils slimnīcā izmaiņas nav plānotas, bet līdz gada beigām norisinās diskusija par slimnīcas profili, piekluvu speciālistiem, kartejumu, tā kā pastāv problēma ar cilvēkresursiem. Ir slimnīcas, kur "uz papīra" ir kirurgs vai cits speciālists, bet būtība viņš turi ierodas reizi vai divas mēnesi. Ministrija grib sakārtot šo jautājumu — ja pakalpojums, tad jābūt ārstam, pacientam, finansējumam un kvalitātei. Runājot par kvalitāti traumatoģija, kirurgija un citās nozarēs, nereti dzīrdomas, ka Rīgā tā ir augstāka. Ja cilvēku operē trīs reizes — divreiz reģionālajās slimnīcās un trešo reizi Rīgā, — tas nav normāls. Šīs jautājums līdz gada beigām jāatrisina. Tāpēc notiek diskusijas ar

slimnīcām, pašvaldībām, profesionālajām organizācijām, un tad jāizlemi, kāda kura slimnīca būs, lai nodrošinātu kvalitatīvu pakalpojumu.

Lielājās praksēs — papildu darbinieks

Šogad pa reģioniem sākta ģimenes ārstu prakses vieta kartešāna. Cik tālu ar to tilts? Vai reģionos ir radušas kādas problēmas? Žīojums par primāro aprūpi un darbu plāns, ko ministrijai kopā ar ģimenes ārstu asociācijām jāpavera triju gadu laikā primārajā veselības aprūpe. "Šogad sākām ar to, lai lielājās praksēs (vairāk nekā 1500 pacientu) būtu papildu darbinieks, kuram nav obligāti jābūt medikūmam. Viņš varētu atbildēt uz telefonvaniem, kārtot dokumentus, aicināt pacientus, lai arī arī māsas pacientiem atvēlētu vairāk laika," teic Abu Meri. Finansējums šāda darbinieka algošanai

atvēlēts no 1. jūnija. Jaunie ģimenes ārsti nelabprāt vēlas strādāt ārpus lielajām pilsētām. Lai vīnus motivētu strādāt laukos, izstrādāts atbalsts.

Ne visus iedzīvotājus apmierina ģimenes ārstu pieejamība, tas, ka ar mediki nevar sazināties pat pa tālruni. Jaunajā plānā, kura paredzēta ģimenes ārstu prakšu stiprināšana, iekļauti pieejamības un saziņas jautājumi, piemēram, sazināšanās un piekļuve prakses vietai 40 stundu nedēļā. Kas to kontrolē, un kā tas izpauðisies? Mediku darbu kontrole Nacionālais veselības dienests (NVD), Veselības inspekcija. Ja iedzīvotājiem ir sūdzības, var vērtēties šajās iestādēs, pārvaldībā, gan arī informēt ministru.

Visur vienāda ārstēšana

Šogad un nākamgad plānots izveidot medicīnas centrus vairākās medicīnas jomās. Atbildot uz jautājumu, ko nozīmē šādu centru izveide, veselības ministrs teic, ka tas uzlabos kvalitāti attiecīgā pakalpojuma nodrošināšanā. Katrā no centrīm darbosies eksperti, kas izstrādās vadlīnijas gan ārstēšanā, gan diagnozes noteikšanā, gan tarifu izcenojumu, gan to, cik speciālistu 10 — 20 gadu laikā nepieciešams attiecīgajā jomā, gan veicinās slimnīcu un speciālistu sadarbību. Kad tuvāko divu gadu laikā šīs vadlīnijas izstrādās, tās būs obligātas visā Latvijā. Tas nozīmē, ka pacienti, kurš kirurgisks, traumatoloģisks vai rehabilitācijā ārstējās Preiļos, Rēzeknē, Balvos vai citviet, saņem pilnīgi vienādu ārstēšanu. Tādēļ tiks sekots līdzīgi katra ārsta darba kvalitātei. Ja kādi trūkumi, universitātes klinikai ir jāpalīdz. Šāda prakse ir gan Skandināvijā, gan Amerikā. Uzlābojot pakalpojumu kvalitāti, budžetā ir ietaupījums 10% apmērā.

Plānā paredzēta ģimenes ārstu aptaujāšana, kas jāveic NVD. Taču ģimenes ārstiem nav pienākuma laicīgi atrāk ziņot par darba atstāšanu. Kurzemē bija gadījums, kad ģimenes ārsts pazinoja, ka dosīs pensiju, un jaunais ģimenes ārsts sāka iekārtot praksti, bet ilgačējais ārsts peķšni pārdomāja. Tādās situācijas mēdz notikt un rada problēmas, tādēļ iecerēts izveidot arī ģimenes ārstu metodisko centru. Tas nozīmē, ka domas mainīt nevarēs, lai potenciālais prakses pārņēmējs nepaliku bez darba.

To nodrošinātu konkrēta dokumenta parakstīšana. Latvijā ar primārās veselības aprūpi ejam dzīlā bedrē, teic ministrs. 35 — 40% no visiem ģimenes ārstiem ir pensijas vai pirmspensijas vecumā. Ja šobrid ir ap 1200 ģimenes ārstu, pieci gadi laikā 400 speciālistu var nebūt. Jaunie ģimenes ārsti laukos nevēlas strādāt.

→ 11. lpp.

